

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VII. Solvuntur argumenta contendentia scientiam conditionatam ad
providentiam non requiri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

TOMVS I.

IV. Scientia simplicis intelligentiæ & visionis ad conversionem infallibilem peccatoris non sufficit.

Scientia visionis supponit media jam collata.

V. Successiva collatio mediocriorū nihil conducit ad certam conversionem peccatoris.

VI. Nec etiam sufficit cumulus mediocriorum certo instanti peccatori à Deo collatus.

VII. Sine scientiā conditionatā nequit Deus in dandis auxiliis facere majus beneficium electo, quam reprobo.

Hoc etiam affirmat S. Augustinus lib. 1. ad Simplicianum, quæst. secundā: Si, inquit, veller Deus eorum misereri, posset ita vocare, quomodo illis aptum esset ut moverentur, & intelligerent: & intrā: Eum cuius miseretur, ita vocat, quemadmodum scit ei congruere, ut vocentem non respuat. Hoc autem sine scientiā conditionatā fieri non posse videtur manifestum; nulla namque alia scientia ad hujusmodi media, infallibiliter inferentia consensum conferenda sufficit; scientia enim visionis supponit media seu auxilia jam data, cum supponat consensum elicatum, ergo à fortiori supponit media, hæc enim antecedunt consensum, cum sint illius causa, ergo dirigere Deum non potest ad illa media conferenda. Scientia autem simplicis intelligentiæ solum ostendit posse Petrum tali instanti per illa media converti, cum hoc nihilominus stare potest negatio conversionis: hæc ergo scientia sola ad infallibilem Petri pro determinato aliquo instanti conversionem non sufficit, ut latius dictum est sectione præcedente, numero tertio & quarto.

Dices: potest Deus tali instanti dare peccatori alia & alia auxilia, donec tandem consentiat. Contrā si per primum non consentiat, non potest illo instanti consentire per reliqua, sic enim eodem reali instanti haberet actus contradictorios; non consentiendo enim primo medio non dicit, nolo converti per hoc medium, sed absolute, nolo converti: si ergo eodem instanti consentiret alteri medio, simul vellet & nollet converti. Adde, indignum esse Deo ut hoc modo procedat tentando, & quasi dubius de eventu, & successum quem auxilium sit habiturum, sed quicquid facit, ex certissimā scientiā faciat oportet, ad quod simpliciter necessaria est scientia conditionata.

Quod si quis dicat Deum dare simul posse cumulum auxiliorum, per quæ certò peccatorem convertat. Contrā est primò: Deus enim de facto non hoc modo procedit, ergo de facto in suis operationibus certò non procedit. Contrā secundò, non enim potest anima pro hoc statu ad tot simul auxilia, seu cogitationes attendere. Contrā tertio, nam hoc etiam modo Deus non est perfectè, sed solum moraliter certus illo instanti de conversione peccatoris, nam cumulus ille mediocriorum, ut supponimus, non aufert homini libertatem, ergo posito etiam illo cumulo potest non converti, ergo ut Deus certò & infallibiliter peccatorem convertat, habere debet scientiam conditionatam.

Tandem sine scientiā conditionatā non potest Deus in dandis auxiliis majus beneficium electo præstare quam reprobo, cum sine eā scire nequeat quodnam auxilium habiturum sit effectum in quo ratio majoris beneficii consistit. Ob eandem etiam causam non potest Deus sine scientiā conditionatā electos per media liberè efficacia ad gloriam infallibiliter perducere, cum non nisi per hanc scientiam cognoscere possit, quænam auxilia seu media sint efficacia, & habitura effectum. Ex quibus omnibus clarè meo iudicio conficitur, ita necessariam ad providentiam esse scientiam conditionatam, ut sine eā Deus de rebus, homine præsertim, & agentibus liberis, modo vel se digno, vel nobis congruo disponere non possit.

SECTIO SEPTIMA.

Solvuntur argumenta contententia Scientiam conditionatam ad Providentiam non requiri.

Obicitur primò: hinc sequi scientiam conditionatam, dum representat Deum dantem auxilium ex scientiā simplicis intelligentiæ, seu naturali, representare eum ut operantem imperfectè. Respondetur representare illum imperfectè præcursive, seu non cum omni perfectione, quam in operando habet, cum scientia conditionata non representet seipsam: non tamen eum representat imperfectè negativè, seu cum negatione scientiæ conditionatæ, hic enim operandi modus est Deo impossibilis. Ratio autem est quia scientia conditionata, non ut cognita concurrat ad providentiam, sed in quantum per eam cognoscit Deus, quid homo, si in his vel illis circumstantiis detur ei tale auxilium, sit facturus: sicque in actu exercito Deum dirigit, non quasi in actu signato.

Objicit secundò P. Arriaga citatus num. 35. si scientia conditionata præcedat consensum, seu actus nostros, tolli eorum libertatem, quicquid enim antecedit, seu tenet se ex parte actus primi, si stare nequeat cum utràvis parte contradictionis, tollit libertatem scilicet vel negatione consensûs, tollit libertatem; sed scientia conditionata est ejusmodi, si enim sit de futuratione effectus, cum sit infallibilis, stare nequit cum negatione futurationis, & econtrā, si per eam cognoscat Deus consensum non futurum.

Contrā primò: ipsemet enim Arriaga num. 43. licet asserat scientiam conditionatam ad providentiam non esse simpliciter necessariam, ait nihilominus multum conferre ut Deus suavius gubernet creaturas racionales, ita scilicet vocationes & auxilia iis conferendo, ut singulare ipsis præstet beneficium, unum nimirum præ alio eligendo, hunc prædestinando per meritum, alium hoc modo non prædestinando, illum certissimè à peccato præservando &c. In his ergo casibus Deus hæc omnia ex directione scientiæ conditionatæ præstat, ergo hominum istorum consensum antecedit hæc scientia, & tenet se ex parte cause, æquè ac in nostro casu, & tamen non tollit eorum in operando libertatem, sic enim non suavius, sed planè violenter eos gubernaret, modoque creaturæ rationali non conveniente, vim scilicet inferendo voluntati, rationemque meriti destruendo, quæ in libertate semper fundatur. Unde non daret iis auxilia per modum singularis beneficii, hoc enim in eo situm est, ut auxilium tunc detur, quando per scientiam conditionatam præcitur homo, si detur, liberè præbitur consensum. Item non potest Deus hunc prædestinare per meritum, illum certissimè labi in peccatum permittere, quæ tamen per scientiam conditionatam fieri posse concedit Arriaga citatus, si ipso facto quoddam per hanc scientiam Deus isthæ præcariat, liberas, & consequenter ratio meriti & peccati destruat.

Hinc ergo constat scientiam conditionatam, quantumvis antecedit, non tollere actuum nostrorum libertatem. Nec sufficit si quis dicat, ideo non tollere quia non est necessaria: primò enim est necessaria ad illa à Deo præstanda, quæ numero præcedente attulimus. Deinde si antecedit, & à destruitur ne libertatem quantum-

I. Cognita representat Deum operantem aliquid scientiam conditionatam quomodo scilicet representat imperfectè.

II. Obi. Si collat nos pro cedat scientia media, tollit libertatem.

III. Variis modis tunc operatur scientiam conditionatam tollit libertatem.

Deum ex directione scientiæ conditionatæ præstat, ergo hominum istorum consensum antecedit hæc scientia, & tenet se ex parte cause, æquè ac in nostro casu, & tamen non tollit eorum in operando libertatem, sic enim non suavius, sed planè violenter eos gubernaret, modoque creaturæ rationali non conveniente, vim scilicet inferendo voluntati, rationemque meriti destruendo, quæ in libertate semper fundatur.

IV. Quod scientiam conditionatam non tollit necessarium non ex parte à destruitur ne libertatem quantum-

quantumvis non sit necessaria ad illum habendum, si tamen aliud quam hoc non dicatur, tollit libertatem. Sic enim, licet prædeterminatio physica non sit ad actum aliquem eliciendum necessaria, si tamen infundatur voluntati, tollit, ut etiam admittit Arriaga, libertatem.

V. Præterea: Prædeterminatio efficax, ut idem fatetur, Disp. 8. de Animâ, sect. tertiâ, non tollit libertatem; hæc nihilominus æquè antecedit futuritionem absolutam consensus, ac scientia conditionata, & est causa mediata actûs, quem Deus efficaciter fieri intendit, cum antecedit media, quæ sunt immediata actûs illius principia, causa autem causa est causæ causati. Ergo similiter scientia conditionata, etsi antecedit existentiam absolutam consensus, in quantum nimirum dirigit Deum ad media, per quæ consensus ille elicitur, conferenda, sicut etiam facit prædeterminatio, non tollit libertatem.

VI. Respondetur itaque scientiam conditionatam non antecedere consensum simpliciter, sed solum secundum quid; supponit enim illum aliquo modo futurum, nempe conditionatè: ideo enim novit Deus actum illum, si detur tale auxiliùm, futurum, quia posito quoddam daretur erat futurus, ergo hæc scientia non antecedit consensum simpliciter, sic enim non deberet supponere eum ullo modo futurum.

VII. Sicut ergo ob similem rationem Disp. 25. de animâ dixi Prædeterminatio efficax non tollere libertatem, & fatetur P. Arriaga Disp. illâ 8. de Animâ citatâ; ita idem hic dicendum de scientiâ conditionatâ, non enim influit in actum, sed solum habet se per modum dirigentis seu applicantis mediâ immediatâ, & influentiâ: unde principia per quæ elicitur hic actus, eodem modo operantur, sive per scientiam mediâ applicentur sive non, quæ proinde illorum mediâ efficaciam subsequitur, sicque eorum operandi modum mutare non potest; & sicut Deus per hanc scientiam novit mediâ illa, si applicentur, operatura liberè, ita quando applicantur, operantur liberè, alioqui scientia hæc destrueret suum objectum.

VIII. Scientia ergo conditionata in actum non influit, sed solum applicat mediâ influentiâ, seu Deum ad ea conferenda dirigit: si verò principia in se sint libera, parum refert à quo applicentur, & utrum liberè dentur, an necessariò. Sicut si Deus necessariò ageret ad extra, si tamen eandem voluntatem humanam aut Angelicam tunc produceret, quam nunc producit liberè, illa æquè liberè eliceret suos actus, ac modò elicit.

SECTIO OCTAVA.

Alia quadam circa necessitatem Scientiæ mediæ ad Providentiam.

I. Obicit tertiò P. Arriaga num. 37. si scientia conditionata sit ad providentiam necessaria, ergo apprehendi debet ex parte causæ; omnia enim quæ in causâ aliquâ ad agendum prærequiruntur, conceptâ causâ completâ debent concipi. Unde, inquit, non sufficit ut Deus dicat: Si dederò auxiliùm, Petrus consentiet: sed dicere debet, Si dederò cum scientiâ conditionatâ auxiliùm, consentiet.

II. Sed contrâ: scientia enim naturalis, seu simplicis intelligentiæ secundum ipsum est simpliciter necessaria ad dandum auxiliùm, & per illud effi-

ciendam Petri conversionem: & tamen non est opus ut Deus dicat, si dederò auxiliùm per scientiam simplicis intelligentiæ consentiet, sed sufficit hanc scientiam representare auxiliùm, ejusque viam ad eliciendum consensum, quamvis non representet seipsam: ad Deum quippe hic & nunc dirigendum satis est, quod rem ipsam ei representet, & in actu exercito ad auxiliû collationem consensumque per illud efficiendum concurret. Idem ergo dic de scientiâ conditionatâ.

Ad argumentum itaque Respondetur, ad causam in actu primo completam concipiendam, non esse necessarium, ut quicquid remotè ad illius constitutionem concurret, cognoscatur: sic enim ut ignis concipiatur potens comburere non est opus ut actio ejus conservativa cognoscatur, quamvis nec divinitus sine eâ operari possit; sed sufficit si concipiatur entitas ignis applicata passo, simul cum concursu generali Dei, seu principia omnia immediata. Multò minùs ad hoc necessarium est ut cognoscatur causa ignis & passi conservativa, quamvis aliquam habeant necessitatem. Ratio autem est, nam à quacunque causâ & per quamcumque actionem producantur aut conserventur, eodem modo operantur; imò si per impossibiles essent à se, eundem tamen effectum producerent.

Ex quibus conficitur, ut cognoscatur causa completa, sufficere si representetur virtus ejus operativa simul cum principiiis unâ cum eâ ad effectum immediatè concurrentibus; alia enim solum sunt cause vel conditiones ut res sit, non ut operetur, quamvis ad hoc remotè concurrant. Idem ergo est de scientiâ conditionatâ, quæ non omnino influit in consensum, sed solum conducit ut Deus hic & nunc det tale vel tale auxiliùm; illud tamen auxiliùm in operando à scientiâ conditionatâ non dependet, sed sive ex eâ daretur, sive non, eodem modo operaretur.

Ut autem hæc melius percipiantur, advertendum, & possibilitatem & futuritionem rei alicujus duplicem esse, completam & incompletam: per possibilitatem incompletam intelligimus prædicatâ rei intrinsecâ, nullam in se involventia contradictionem: per completam verò possibilitatem intelliguntur ea omnia, quæ quovis modo conducunt ut res poni à parte rei possit. Unde non Omnipotentia tantum in Deo ad completam rei alicujus possibilitatem requiritur, sed etiam scientia.

Eadem similiter ratione ad futuritionem rei incompletam requiritur solum ut ponantur principia proxima, quæ rem illam de facto producent: futuritionem verò omnino completam ingrediuntur omnia, quæ quovis modo, directè vel indirectè, remotè vel proximè ad rem illam actu extra causas ponendam deserviunt. Hæc tamen omnia non eadem ratione ingrediuntur conceptum proprium futuritionis: unde per locum intrinsecum non desineret res esse futura, licet principia illa remota cessarent, modò perstarent proxima. Verum est quidem in hoc casu desineret consequenter res esse futura; si enim remota principia decissent, decissent similiter proxima, utpote quæ ab iis in existentia dependent: sic sublatâ actione conservativâ solis, periret lux & calor, aliique effectus à luce solis in rebus subltaribus producti, licet hi effectus ab actione solis non procedant. Ad cognoscendum ergo rem aliquam esse futuram, sufficit videri principia illius immediatâ; remota enim non nisi per hæc in eam influunt.

Alio modo concurrunt principia remota, alio proxima.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tau. 1.